

Základními právními předpisy upravujícími komunikaci prostřednictvím datových schránek a úkony s tím související jsou:

- **zákon č. 300/2008 Sb.**, o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění zákona č./2009 Sb., kterým se mění zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony,
- **zákon č. 499/2004 Sb.**, o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon je citován ve znění novely, která by měla nabýt účinnosti dnem 1. července 2009),
- **zákon č. 227/2000 Sb.**, o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů
- **zákon č. 500/2004 Sb.**, správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 496/2004 Sb., o elektronických podatelkách
- navrhovaná vyhláška č. XX/2009 Sb., o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů
- navrhovaná vyhláška č. XX/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání informačního systému datových schránek
- navrhovaná vyhláška č. XX/2009 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby (dále jen „spisová vyhláška“)

Datové schránky

Zákon č. 300/2008 Sb. definuje datovou schránku jako elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci a po přijetí navrhované novely též dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob (§ 2 odst. 1). Datové schránky zřizuje a spravuje Ministerstvo vnitra, to je také správcem informačního systému datových schránek. Provozovatelem tohoto systému je držitel poštovní licence. Povinnosti ministerstva jako správce systému veřejné správy a povinnosti provozovatele vyplývají ze zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a ze zákona č. 300/2008 Sb.

Provozovateli informačního systému datových schránek náleží odměna, která bude stanovena v souladu se zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách, tj. tak, aby pokryla oprávněné náklady a zajistila přiměřený zisk. Odměna bude dle novely zákona č. 300/2008 Sb. hrazena z prostředků státního rozpočtu, konkrétně na základě návrhu Ministerstva vnitra z kapitoly všeobecná pokladní správa, jejímž správcem je Ministerstvo financí. Zákon č. 300/2008 Sb. ani jiný právní předpis blíže neupravuje proceduru úhrady odměny za provozování informačního systému datových schránek.

Doručování dokumentů orgánů veřejné moci adresovaných jinému orgánu veřejné moci, doručování dokumentů orgánů veřejné moci adresovaných fyzickým, podnikajícím fyzickým a právnickým osobám, jimiž je vůči těmto osobám činěn veřejnoprávní úkon, jakož i činění úkonů vůči orgánům veřejné moci fyzickými, podnikajícími fyzickými či právnickými osobami bude bezplatné. Zpoplatněna však bude „privátní“ komunikace mezi fyzickými, podnikajícími fyzickými či právnickými osobami.

Zasílat dokumenty do datové schránky nebo zjišťovat, zda nějaký subjekt má zřízenou datovou schránku, může pouze subjekt, kterému byla zřízena datová schránka.

1. Zřízení datové schránky

a) ze zákona

Orgánům veřejné moci, právníckým osobám zřízeným zákonem, právníckým osobám zapsaným v obchodním rejstříku, organizačním složkám zahraničních právníckých osob zapsaným v obchodním rejstříku a insolvenčním správcům budou datové schránky zřízeny ze zákona do 90 dnů od účinnosti zákona č. 300/2008 Sb.. Advokátům a daňovým poradcům budou datové schránky ze zákona zřízeny 1. ledna 2012; budou-li chtít systému datových schránek využívat dříve, mohou si jako podnikající fyzické osoby o zřízení datové schránky požádat. Advokátovi bude datová schránka zřízena jako datová schránka podnikající fyzické osoby bez ohledu na formu výkonu advokacie. Nově (tj. po 1. červenci 2009) vzniklým subjektům, kterým je datová schránka zřizována ze zákona, bude zřízena bezodkladně po jejich vzniku (orgány veřejné moci), resp. bezodkladně poté, co Ministerstvo vnitra obdrží informaci o jejich zapsání do zákonem stanovené evidence (např. obchodní rejstřík, seznam advokátů).

b) na žádost

Subjekty, jimž není datová schránka zřizována ze zákona, tj. fyzické osoby, většina podnikajících fyzických osob a část právníckých osob (např. občanská sdružení, církve) mohou o zřízení datové schránky požádat. O zřízení další datové schránky mohou rovněž požádat orgány veřejné moci. Žádost se podává Ministerstvu vnitra a obsahuje údaje stanovené zákonem č. 300/2008 Sb. (§ 3 odst. 3, § 4 odst. 4, § 5 odst. 4, § 6 odst. 3). Formulář žádosti bude k dispozici na internetových stránkách Ministerstva vnitra. Žádost o zřízení datové schránky musí obsahovat úředně ověřený podpis žadatele s výjimkou případů, kdy je žádost podepsána před zaměstnancem Ministerstva vnitra nebo zaměstnancem kontaktního místa veřejné správy anebo je-li žádost opatřena zaručeným elektronickým podpisem. Žádost lze podat následujícími způsoby:

- osobně
 - na podatelně Ministerstva vnitra
 - na kontaktních místech veřejné správy (pracoviště Czech POINT)
- poštou
- elektronickou poštou

Žádost o zřízení další datové schránky orgánu veřejné moci (§ 6 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb.) bude možné podat též prostřednictvím datové schránky, která již byla orgánu veřejné moci zřízena. Tuto žádost podává vždy orgán veřejné moci, pro jehož vnitřní organizační jednotku má být datová schránka zřízena (za orgán veřejné moci jedná vedoucí organizační složky státu nebo jím pověřený zaměstnanec, za územní samosprávný celek ten, kdo je podle zvláštního zákona oprávněn územní samosprávný celek navenek zastupovat, jeho zaměstnanec nebo člen zastupitelstva, který byl touto osobou pověřen).

Bude-li žádost splňovat stanovené požadavky, zřídí Ministerstvo vnitra datovou schránku do 3 pracovních dnů od podání žádosti. V této lhůtě budou žadateli odeslány (vypraveny) přístupové údaje. K odstranění případných nedostatků žádosti bude žadatel vyzván. Zřízení datové schránky je úkonem podle části čtvrté správního řádu. Podává-li žádost podle zákona č. 300/2008 Sb. právnícká osoba, činí tento úkon dle § 30 odst. 1 správního řádu jménem právnícké osoby ten, kdo je k tomu oprávněn v řízení před soudem podle zvláštního zákona.¹

¹ § 21 občanského soudního řádu zní:

„(1) Za právníckou osobu jedná

Správnost údajů uvedených v žádosti je ověřována za využití informačního systému evidence obyvatel a dalších informačních systémů. Tento postup je motivován snahou zajistit správnost a aktuálnost údajů obsažených v informačním systému datových schránek. Orgánům, které vedou příslušné evidence, je uloženo informovat Ministerstvo vnitra o skutečnostech relevantních pro správu systému datových schránek (§ 15 odst. 2 až 8 zákona č. 300/2008 Sb.). Tyto informace jsou Ministerstvu vnitra poskytovány způsobem umožňujícím dálkový přístup. Ověření údajů tedy bude ve většině případů probíhat automatizovaně. Oprávněná úřední osoba pouze potvrdí výsledek tohoto ověření, což může činit i v dávkách. V případě podání žádosti prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy budou údaje ověřeny i na základě dokladů předložených žadatelem. V případě zjištění nesouladu těchto údajů s údaji v příslušných evidencích, bude třeba správnost údajů dále prověřit. Řízení o žádosti o zřízení datové schránky lze po tuto dobu přerušit (přiměřené použití § 64 správního řádu na základě § 154 tohoto zákona; v těchto případech může být učiněna výzva k odstranění nedostatků žádosti nebo může být zahájeno řízení vztahující se k předloženému dokladu).

Fyzické i právnické osoby pověřené výkonem veřejné správy (např. Česká pošta, s.p., stanice technické kontroly, církve) mají možnost požádat, aby jejich datová schránka (fyzické osoby, podnikající fyzické osoby či právnické osoby) plnila rovněž funkci datové schránky orgánu veřejné moci, tj. aby tyto osoby mohly prostřednictvím své datové schránky činit vůči adresátům veřejné správy elektronické správní úkony. Propůjčení funkce datové schránky orgánu veřejné moci datové schránce fyzické, podnikající fyzické či právnické osoby zajistí Ministerstvo vnitra na základě žádosti držitele datové schránky podložené dokladem o tom, že držitel vykonává veřejnou správu. V tomto případě půjde de iure o jednu datovou schránku, která bude plnit dvojí, resp. v případě využití § 18a zákona č. 300/2008 Sb. trojí funkci (komunikace s orgány veřejné moci jako adresát veřejné správy, komunikace z titulu výkonu veřejné správy a privátní komunikace s fyzickými a právnickými osobami). Pokud bude zjištěno, že fyzická či právnická osoba žádající o umožnění, aby její datová schránka plnila rovněž funkci datové schránky orgánu veřejné moci, nevykonává působnost v oblasti veřejné správy, nebude její žádosti vyhověno a tato skutečnost se jí sdělí.

Zákon č. 300/2008 Sb. rozlišuje datové schránky orgánů veřejné moci, právnických osob, podnikajících fyzických osob a fyzických osob. Každý subjekt měl dle původní koncepce zásadně nárok na zřízení jedné datové schránky. Pokud se však jedná o podnikající fyzickou

a) její statutární orgán; tvoří-li statutární orgán více fyzických osob, jedná za právnickou osobu jeho předseda, popřípadě jeho člen, který tím byl pověřen, nebo

b) její zaměstnanec (člen), který tím byl statutárním orgánem pověřen, nebo

c) vedoucí jejího odštěpného závodu nebo vedoucí jiné její organizační složky, o níž zákon stanoví, že se zapisuje do obchodního rejstříku, jde-li o věci týkající se tohoto závodu (složky), nebo

d) její prokurista, může-li podle udělené prokury jednat samostatně.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, stanoví-li tento nebo zvláštní zákon, že za právnickou osobu jedná jiná osoba. 55)

(3) Byla-li u právnické osoby zavedena nucená správa, jedná za ni nucený správce, který má podle zákona postavení jejího statutárního orgánu, popřípadě zaměstnanci právnické osoby, které tím nucený správce pověřil; jinak se postupuje podle odstavců 1 a 2.

(4) Za právnickou osobu nemůže jednat ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby.

(5) Každý, kdo jedná za právnickou osobu, musí své oprávnění prokázat. V téže věci může za právnickou osobu současně jednat jen jediná osoba.“

osobu, může jí být zřízena jedna datová schránka jako podnikateli a druhá jako fyzické osobě pro účely doručování korespondence nesouvisející s podnikáním. Jako podnikající fyzická osoba bude mít podnikatel pouze jednu datovou schránku bez ohledu na množství předmětů podnikání. Novelizace zákona č. 300/2008 Sb. umožňuje, aby orgány veřejné moci disponovaly více datovými schránkami. Tyto by byly zřizovány na žádost orgánu veřejné moci, a to zejména pro potřebu jejich vnitřních organizačních jednotek (obvykle územních pracovišť nebo orgánů plnících zvláštní funkce, jako v podmínkách Ministerstva vnitra např. státní volební komise, situační centrum). Datová schránka by neměla být v rámci orgánů veřejné moci zřizována všem organizačním jednotkám, ale pouze těm, u nichž je potřeba jejího zřízení dána povahou vykonávané agendy. Lze předpokládat, že další datové schránky budou zřizovány těm subjektům, které nejsou orgány veřejné moci, ale bylo požadováno jejich zařazení do seznamu orgánů veřejné moci (např. Národní památkový ústav, obecní policie).

Takto zřízená datová schránka bude plnohodnotnou datovou schránkou orgánu veřejné moci, doručení dokumentu do takovéto datové schránky či zaslání dokumentu z takovéto datové schránky bude mít stejné účinky jako v případě užití datové schránky orgánu veřejné moci zřízené přímo ze zákona (= „hlavní“), tj. např. podání adresované Ministerstvu vnitra učiněné do datové schránky jeho územního pracoviště v Ostravě má stejné důsledky jako podání učiněné do datové schránky Ministerstva vnitra zřízené ze zákona (= „hlavní“). Další datové schránky by měly být označeny tak, aby bylo zřejmé, že se jedná o tento typ datových schránek. Podmínkou pro zřízení dalších datových schránek orgánu veřejné moci je aktivace „hlavní“ datové schránky. Možnost požádat o zřízení více datových schránek by měly mít rovněž právnické osoby vykonávající působnost v oblasti veřejné správy. Bude-li mít jeden orgán veřejné moci zřízeno více datových schránek, nemusí jeho organizační jednotky, jimž byly datové schránky zřízeny, vzájemně komunikovat prostřednictvím datových schránek.

Pro zvýšení uživatelského komfortu bude Ministerstvo vnitra zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup seznam datových schránek orgánů veřejné moci a fyzických, podnikajících fyzických a právnických osob vykonávajících působnost v oblasti veřejné správy a jejich organizační struktury. V rámci zveřejněné organizační struktury budou uvedeny všechny datové schránky orgánu veřejné moci. O organizačních strukturách a jejich změnách má být Ministerstvo vnitra uvedenými subjekty bezodkladně informováno (§ 20 odst. 1 písm. j) zákona č. 300/2008 Sb.).

2. Zpřístupnění datové schránky

Ministerstvo vnitra zašle oprávněné osobě (fyzická osoba, pro niž byla schránka zřízena, podnikající fyzická osoba, pro niž byla datová schránka zřízena, statutární orgán, člen statutárního orgánu právnické osoby, vedoucí orgánu veřejné moci) bezodkladně po zřízení datové schránky přístupové údaje (uživatelské jméno a bezpečnostní heslo). Prvním přihlášením oprávněné osoby je datová schránka zpřístupněna, tj. lze jejím prostřednictvím odesílat a přijímat datové zprávy. Pokud se oprávněná osoba do datové schránky nepřihlásí do patnácti dnů od doručení přístupových údajů, je datová schránka zpřístupněna patnáctým dnem od jejich doručení automaticky, a tedy do datové schránky mohou být zasílány zprávy.

Při doručování přístupových údajů se uplatní ustanovení o doručování obsažená v § 19 a násl. správního řádu, standardně budou zasílány oprávněné osobě do vlastních rukou prostřednictvím držitele poštovní licence. Uplatní se i fikce doručení podle § 24 odst. 1 správního řádu, tzn. nevyzvednutá zásilka bude považována za doručenu desátým dnem od jejího uložení. Subjekty, jimž jsou datové schránky zřizovány ze zákona, se tak nemohou nečinností oprávněných osob zpřístupnění datové schránky vyhnout. U zásilky obsahující přístupové údaje bude třeba s ohledem na jejich povahu vyloučit vložení písemnosti do domovní schránky nebo na jiné vhodné místo podle § 23 odst. 4 správního řádu.

Způsob dodání přístupových údajů k datovým schránkám subjektů existujících v okamžiku nabytí účinnosti zákona, jimž budou datové schránky zřízeny obligatorně, modifikuje přijatá novela. V zájmu usnadnění aktivace těchto datových schránek jejich držitelé se navrhuje, aby přístupové údaje byly v případě, že se je nepodaří doručit osobám, pro které byly určeny, uloženy po dobu 90 dnů v příslušné provozovně držitele poštovní licence. Po tuto dobu si je může adresát vyzvednout. Datová schránka subjektu existujícího v okamžiku nabytí účinnosti zákona, jemuž bude datová schránka zřízena obligatorně, se zpřístupní přihlášením statutárního orgánu, respektive vedoucího orgánu veřejné moci, a nepřihlásí-li se tato osoba, pak automaticky dnem 1. listopadu 2009. Možnost zpřístupnění datové schránky až dnem 1. listopadu 2009 je primárně určena právníky osobám jako soukromým subjektům. Orgány veřejné moci by s ohledem na princip kontinuity výkonu veřejné moci a zásadu dobré správy měly zpřístupnit svou datovou schránku neprodleně po obdržení přístupových údajů tak, aby adresáti veřejné správy měli možnost plně využívat systému datových schránek pro komunikaci se státními orgány co nejdříve.

K přístupu do datové schránky jsou primárně oprávněny osoby uvedené v § 8 odst. 1 až 4 zákona č. 300/2008 Sb.. Tyto osoby mohou k přístupu do datové schránky pověřit další osoby (§ 8 odst. 6 zákona č. 300/2008 Sb.), přičemž určí rozsah tohoto oprávnění, včetně určení, zda mají přístup k dokumentům určeným do vlastních rukou adresáta (§ 8 odst. 8 zákona č. 300/2008 Sb.). Oprávněné osoby mohou rovněž určit, že úkony, které jsou jim vyhrazené ve vztahu k pověřeným osobám a k Ministerstvu vnitra, může činit tzv. administrátor. Ten může ale nemusí být současně osobou pověřenou k přístupu do datové schránky. První přihlášení do datové schránky musí provést osoba primárně oprávněná k přístupu do datové schránky (§ 8 odst. 1 až 4 zákona č. 300/2008 Sb.), nikoli osoba pověřená, byť by ji bylo možné pověřit před zpřístupněním datové schránky.

Náležitosti přístupových údajů pro přihlašování do datové schránky, elektronické prostředky pro přihlašování do datové schránky, technické podmínky a bezpečnostní zásady pro přístup do datové schránky jsou uvedeny v návrhu vyhlášky o stanovení podrobností užívání informačního systému datových schránek.

Z hlediska větších uživatelů datových schránek představuje významnou změnu novelou zákona č. 300/2008 Sb. založená možnost přihlašovat se do datové schránky prostřednictvím elektronického systému spisové služby či jiné elektronické aplikace pomocí systémového certifikátu. Jeden systémový certifikát může být použit i pro přístup k více datovým schránkám. Tento způsob přihlášení je alternativou k institutu pověřených osob, tj. osob oprávněných k přístupu do datové schránky na základě pověření osobou, jíž byla datová schránka zřízena (jejím statutárním orgánem, vedoucím orgánu veřejné moci, případně administrátorem), který se v případě přihlášení pomocí systémového certifikátu zpravidla neuplatní. Tato možnost podstatným způsobem ulehčí komunikaci prostřednictvím datové schránky, respektive usnadní distribuci dokumentů mezi datovou schránkou a internem jejího držitele. Úprava použití systémového certifikátu bude obsažena v provozním řádu informačního systému datových schránek.

Dojde-li ke ztrátě nebo odcizení přístupových údajů, oznamuje se tato skutečnost Ministerstvu vnitra, které tyto přístupové údaje zneplatní a současně zašle oprávněné osobě nové přístupové údaje. Jsou-li přístupové údaje zasílány opětovně během 3 let, vybírá Ministerstvo vnitra správní poplatky ve výši 200 Kč.²

Zneplatnění přístupových údajů upravuje § 12 zákona č. 300/2008 Sb. Současně se zneplatněním údajů zašle Ministerstvo vnitra oprávněné osobě nové přístupové údaje. Pokud byly zneplatněny přístupové údaje jediné osoby oprávněné k přístupu do datové schránky, může vzniknout situace, že po určitou dobu se nelze do datové schránky přihlásit, ačkoli je

² Položka 4 písm. d) sazebníku správních poplatků

tato schránka přístupná, a tedy do ní může být doručováno. V takovém případě by přicházelo v úvahu využití institutu určení neúčinnosti doručení (§ 17 odst. 5 zákona č. 300/2008 Sb.).

3. Subjekty komunikace prostřednictvím datových schránek

Původní úprava obsažená v zákoně č. 300/2008 Sb. předpokládala využití komunikace prostřednictvím systému datových schránek mezi orgány veřejné moci navzájem a mezi orgány veřejné moci a fyzickými a právnickými osobami. Jednou ze stran komunikace vždy musel být orgán veřejné moci ve smyslu § 1 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb. Novelou se umožňuje, aby od 1. ledna 2010, tj. po šesti měsících od nabytí účinnosti zákona č. 300/2008 Sb., byly datové schránky užívány k dodávání datových zpráv i mezi soukromými subjekty. Tuto „privátní“ komunikaci umožní Ministerstvo vnitra coby správce informačního systému datových schránek fyzické osobě, podnikající fyzické osobě či právnické osobě, která je držitelem datové schránky, na její žádost prostřednictvím zavedení příslušné funkcionality žadatelovy datové schránky. V těchto případech bude umožněno identifikovat datovou schránku fyzické osoby, podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby nejen orgánům veřejné moci. Při zavedení této funkcionality nemůže osoba, jíž byla datová schránka zřízena, omezit okruh soukromých subjektů, které jí prostřednictvím datové schránky mohou zasílat dokumenty. „Privátní“ komunikace bude na rozdíl od komunikace s orgány veřejné moci či mezi orgány veřejné moci zpoplatněna, adresátem odměny bude provozovatel informačního systému datových schránek, plátcem ten, z jehož datové schránky bude datová zpráva odeslána. Výše odměny se stanoví podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Konkrétní podmínky využívání této služby budou upraveny provozovatelem systému datových schránek (Česká pošta, s.p.). Další odlišností je způsob určení okamžiku doručení dokumentu, při „privátní“ komunikaci je dokument doručen okamžikem, kdy adresát potvrdí jeho převzetí odesílateli prostřednictvím své datové schránky (toto potvrzení je bezplatné); v tomto případě neoznamuje doručení dokumentu Ministerstvo vnitra. Neuplatní se zde tedy ustanovení o doručování dokumentů orgánů veřejné moci (fikce doručení). V případě této komunikace se též neuplatní ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., tzn. že dokument zasílaný prostřednictvím datových schránek bude muset být v případě „privátní“ komunikace elektronicky podepsán. Výjimka by byla možná pouze tehdy, pokud by se tak komunikující strany dohodly. S ohledem na odlišnosti těchto dvou způsobů komunikace prostřednictvím datových schránek se jeví jako nezbytné jejich grafické odlišení, adresát musí být informován o tom, že doručení dokumentu musí potvrdit. S ohledem na nutnost pozvolného náběhu provozu informačního systému datových schránek a na předpokládaný značný objem komunikace se navrhuje přechodné období od 1. ledna 2010 do 30. června 2010, kdy bude možno „privátní“ komunikaci užívat pouze pro zasílání faktur či jiných obdobných žádostí o zaplacení. Otázkou je nastavení systému tak, aby byl schopen tento typ dokumentu v přechodném období odlišit.

V zájmu ochrany informačního systému datových schránek i držitele datových schránek před nevyžádanými obchodními a jinými obtěžujícími sděleními (spamy) a škodlivými programy (viry) se do zákona zavádí nové skutkové podstaty přestupků a jiných správních deliktů. Funkci správního orgánu projednávajícího tyto delikty bude plnit Ministerstvo vnitra.

Zákon č. 300/2008 Sb. výslovně neřeší otázku zasílání dokumentů orgány veřejné moci jiným subjektům, pokud se jedná o dokumenty nesouvisející s výkonem veřejné správy, v § 18a se zmiňuje pouze o fyzických osobách, podnikajících fyzických osobách a právnických osobách. Zákon dle svého § 1 odst. 1 upravuje elektronické úkony orgánů veřejné moci, v § 17 odst. 1 hovoří o doručování dokumentů orgány veřejné moci. Použité

formulace nasvědčují tomu, že se jedná o dokumenty související s výkonem veřejné správy. Pokud by orgán veřejné moci ve smyslu § 1 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb. jednal jako organizační složka státu dle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím zastupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, nebo např. obec jako vlastník nemovitosti v nájemním vztahu, měly by být aplikovány principy privátní komunikace. V těchto případech není odůvodnitelné např. využití fikce doručení. Ve prospěch argumentace, že datová schránka orgánu veřejné moci má sloužit ke komunikaci související s výkonem svěřené kompetence, svědčí i formulace § 5a zákona č. 300/2008 Sb. týkající se datových schránek fyzických a právnických osob vykonávajících též působnost v oblasti veřejné správy.

4. Znepřístupnění a zrušení datové schránky

Ministerstvo vnitra znepřístupní datovou schránku fyzické osoby nebo podnikající fyzické osoby v zákonem stanovených případech vážících se k této osobě (úmrť, prohlášení za mrtvého, zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům, omezení osobní svobody). Ke znepřístupnění datové schránky dochází na základě informací poskytnutých Ministerstvu vnitra příslušnými orgány podle § 15 a 16 zákona č. 300/2008 Sb. (např. věznice nebo vazební věznice informuje ministerstvo bezodkladně o vzetí fyzické osoby do vazby nebo o nástupu fyzické osoby do výkonu trestu odnětí svobody – tyto informace by měly být Ministerstvu vnitra sdělovány pouze o osobách, které mají zřízenou datovou schránku). Datová schránka podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby bude znepřístupněna ke dni výmazu této osoby ze zákonem stanovené evidence (např. obchodní rejstřík, živnostenský rejstřík). Jestliže půjde o podnikající fyzickou osobu, která je zapsána ve více evidencích (např. půjde o živnostníka zapsaného v živnostenském rejstříku a současně o zemědělského podnikatele) a bude vymazána pouze z některé z nich, nemělo by dojít k znepřístupnění datové schránky automaticky. Znepřístupnění by měla předcházet komunikace s podnikající fyzickou osobou s cílem zjistit, zda má zájem o další využívání datové schránky podnikající fyzické osoby z titulu přetrvávajícího podnikání. Nebude-li podnikající fyzická osoba mít zájem o další využívání datové schránky, znepřístupní se datová schránka zpětně ke dni výmazu z evidence. Datovou schránku právnické osoby zřízené zákonem a datovou schránku orgánu veřejné moci znepřístupní Ministerstvo vnitra dnem jejich zrušení (u notářů a soudních exekutorů ke dni zániku funkce). Datová schránka zřízená na žádost bude též znepřístupněna na základě žádosti subjektu, pro který byla zřízena. Svou žádostí dává oprávněná osoba najevo, že si nepřeje doručování dokumentů do datové schránky.

Zrušení datové schránky je upraveno v § 13 zákona č. 300/2008 Sb. Ministerstvo vnitra zruší datovou schránku fyzické osoby po uplynutí 3 let ode dne úmrť fyzické osoby, datovou schránku podnikající fyzické osoby po uplynutí 3 let ode dne výmazu podnikající fyzické osoby ze zákonem stanovené evidence, datovou schránku právnické osoby po uplynutí 3 let ode dne zániku právnické osoby a datovou schránku orgánu veřejné moci po uplynutí 3 let ode dne jeho zrušení. V uvedené tříleté lhůtě není datová schránka přístupná, její obsah je však zachován (např. pro účely spisové rozluky).

5. Konverze

Autorizovaná konverze je převod dokumentu z digitální do listinné podoby nebo naopak, ověření shody obsahu těchto dokumentů a připojení ověřovací doložky. Ověřovací doložka obsahuje nezbytné skutečnosti vztahující se k provedené konverzi (§ 25 zákona č. 300/2008 Sb.). Úprava autorizované konverze je obdobou úpravy vidimace podle zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů. Zákon přiznává výstupu z konverze stejné právní účinky jaké má ověřená kopie. Jestliže má

být podle právního předpisu předložen státnímu orgánu (správnímu orgánu, soudu) dokument v listinné podobě (zejména jako podklad pro rozhodnutí), je tato povinnost splněna předložením výstupu z konverze. Zavedením autorizované konverze dokumentů se tak zrovnoprávňuje elektronická a listinná podoba dokumentů při komunikaci s úřady.

Konverzi na žádost provádějí kontaktní místa veřejné správy, tj. notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, jejichž seznam stanoví prováděcí právní předpis, zastupitelské úřady stanovené prováděcím právním předpisem, držitel poštovní licence a Hospodářská komora České republiky (§ 8a odst. 2 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů). Dokumenty v elektronické podobě, které mají být konvertovány, lze dopravit na kontaktní místo veřejné správy na technickém nosiči dat nebo zaslat z datové schránky do elektronického úložiště pro konverze a následně si vyzvednout konvertovaný výstup. Projednávaný návrh zákona, kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (senátní tisk č. 83) předpokládá, že s účinností od 1. září 2009 autorizovanou konverzi budou moci za podmínek stanovených zákonem o advokacii (tj. v souvislosti s poskytováním právních služeb - § 25c zákona o advokacii) provádět též advokáti. Při provádění autorizované konverze bude advokát vykonávat působnost v oblasti veřejné správy.

Podrobnosti provádění autorizované konverze dokumentů stanoví vyhláška. Dle § 2 odst. 1 návrhu vyhlášky o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů se konverze provádí prostřednictvím elektronické aplikace systému kontaktních míst veřejné správy přístupné způsobem umožňujícím dálkový přístup (software Czech POINT@office). Tento systém plní též funkci centrální evidence provedených konverzí, což však nezprošťuje subjekt provádějící konverzi povinnosti vést evidenci provedených konverzí podle § 26 zákona č. 300/2008 Sb.

Provedení autorizované konverze dokumentů podléhá správnímu poplatku ve výši 30 Kč za každou i započatou stránku konvertované listiny. Je-li konverze prováděna zastupitelským úřadem, činí správní poplatek 100 Kč za každou i započatou stránku konvertované listiny. Držitel poštovní licence a Hospodářská komora České republiky mohou za provedení správního úkonu kontaktního místa veřejné správy požadovat poplatek, jehož výše nesmí přesáhnout sazbu správního poplatku stanovenou pro tento správní úkon v zákoně o správních poplatcích.

Konverzi dokumentu nelze provést v případech uvedených v § 24 odst. 5 zákona č. 300/2008 Sb.. Jedná se zejména o dokumenty, jejichž jedinečnost nelze konverzí nahradit (občanský průkaz, cestovní doklad), dokumenty, u nichž je pochybnost o jejich věrohodnosti (obsahují změny, doplňky, škrty, není patrné, zda se jedná o prvopis, opis, kopii apod.), dokumenty nespĺňující technické náležitosti stanovené prováděcí vyhláškou. Návrh novely zákona č. 300/2008 Sb. přináší zásadní změnu spočívající v odstranění zákazu provádět autorizovanou konverzi u dokumentu, který je výstupem z autorizované konverze, tedy již konvertovaným dokumentem. Nově se navrhuje, aby i konvertovaný dokument bylo možné konvertovat, tj. dokument bude možno neomezeně převádět z listinné podoby do podoby datové zprávy a naopak. Druhou významnou změnou je vypuštění podmínky, aby dokument, který má být konvertován, obsahoval časové razítko. Konvertovat tak bude možno i dokumenty obsažené v datové zprávě, které časové razítko neobsahují.

Pro výkon své působnosti mohou orgány veřejné moci provádět konverzi z moci úřední. Návrh spisové vyhlášky počítá s převáděním dokumentů formou autorizované nebo jiné konverze nebo převodem podle § 69a odst. 4 zákona č. 499/2004 Sb.. Pro další nakládání se spisem je žádoucí, aby převod dokumentů byl prováděn formou autorizované konverze, tu

je však možné provést pouze tehdy, nebude-li naplněn některý z důvodů, pro které nelze tuto konverzi provést (§ 24 odst. 5 zákona o elektronických úkonech). Tuto formu mohou využít pouze ti původci, kteří jsou orgány veřejné moci a převod činí pro výkon své působnosti.